

Макарчук Ілля,

студент,

Науковий керівник: Чорна Н.П.,

Західноукраїнський національний університет

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Система бухгалтерського обліку як елемент інформаційного забезпечення управління земельними ресурсами базується на складних, впорядкованих процедурах збору та обробки даних, що забезпечуються через використання рахунків та подвійного запису. Облік земель - це ціла система заходів щодо реєстрації інформації про землю кількісного, якісного та правового характеру.

Ефективний бухгалтерський облік земельних ресурсів (земельних ділянок та прав користування ними) виступає підґрунтям їх раціонального використання та відтворення, а також передумовою для формування прозорого механізму їх обігу в умовах ресурсозбереження. Оскільки земельні ресурси в сучасних умовах господарювання є об'єктом бухгалтерського обліку, актуальності набуває питання подальших наукових досліджень і практичних впроваджень методичного забезпечення їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

Земельні ресурси як складова активів підприємства відображаються у складі довгострокових (необоротних) активів, а саме – основних засобів підприємства. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, передавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [3]. Такий підхід підтримується як національними, так і міжнародними стандартами бухгалтерського обліку.

Складність ситуації у використанні земельних та інших природних ресурсів полягає в наступному:

- відсутності надійного нормативно-правового забезпечення, механізмів вільного обігу земельних ділянок та розв'язання проблеми іпотечного кредитування;
- проблемах у формуванні сільськогосподарських підприємств та розмежуванні земель державної й комунальної власності;
- не врахуванні соціально-економічного значення земель, низькій орендній платі за землі сільськогосподарського призначення;
- не установленому механізму комплексного визначення та отримання всіх земельних рент;
- недоступності й недостатності інформації та досліджень, пов'язаних з якісним станом ґрунтів,
- неповноті й неточності даних земельного кадастру;
- недосконалому контролю за створенням і веденням інформаційних баз щодо стану ґрунтів земель сільськогосподарського призначення;
- відсутності надійного контролю за землевласниками та землекористувачами; проблеми у здійсненні заходів з охорони земель, картографуванні земельних угідь, ґрунтових обстежень, моніторингу, визначення територій техногенного забруднення земель;
- нестачі фінансового забезпечення та недостатності кваліфікованої робочої сили в сфері екологічно чистого сільськогосподарського виробництва тощо.

Таким чином, сучасне використання земельних ресурсів характеризується чітко не визначеною оптимальною моделлю сільськогосподарського землекористування, зокрема відбувається його неефективне використання за економічним, екологічним і соціальним аспектами.

Прогалини присутні в інституціональному середовищі, недосконалому нормативно-правовому забезпеченні. Неефективне використання земельних ресурсів, викликає проблеми із мотивацією сільськогосподарських підприємств до формування екологічно чистих земельних масивів та ведення екологічно безпечного землеробства. Вирішити питання ефективного землекористування дозволить комплексне планування й управління землекористуванням; вдосконалення інституціональних засад земельного законодавства із оновленням інформаційної бази даних; формування стратегії та програм розвитку сільських територій, мотиваційних механізмів; охоронні та відтворювальні заходи.

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України від 25.10.01 N 2768-III. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/T012768?ed=2021_04_28
2. Левицька С., Кужельний М. Організація обліку: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2019. 352 с.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»; затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.